

## 30 KWIETNIA

# DZIEŃ WSPOMNIENIA CHWALEBNEGO ŻYCIA ORAZ MĘCZEŃSTWA ZMARTWYCHWSTAŃCÓW

## WSPOMNIENIE

Decyzją Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski z dnia 1 maja 2002 roku, dzień 29 kwietnia obchodzony jest jako dzień męczeństwa duchowieństwa polskiego w czasie II wojny światowej. Idąc za tym przykładem, Zgromadzenie Zmartwychwstańców chce dzień później uczcić pamięć wszystkich swoich Współbraci, którzy oddali życie w obronie wiary, Ojczyzny i drugiego człowieka w przeciągu historii. Swoją pamięcią modlitewną obejmujemy zmartwychwstańców, którzy zostali zamordowani podczas I i II wojny światowej oraz Współbraci, którzy przebywali jako więźniowie polityczni i religijni w więzieniach bułgarskich i polskich. Współbracia bułgarscy nie zostali zamordowani, jednakże ich rozliczne cierpienia i tortury jakie udało się im przeżyć, i dochować pomimo to wierności Bogu, Kościołowi i Ojczyźnie stawiają ich na równi z męczennikami. W pamięci modlitewnej pozostają także bracia i ojcowie, którzy wiernie, aż do końca życia, pełnili swoją posługę nie bacząc na siebie, lecz na potrzebę Chrystusa cierpiącego w drugim człowieku. Ich heroicznym przedstawicielem jest ks. Aleksander Szymoński CR.

Bracia zmartwychwstańcy, których obejmujemy pamięcią to:

### WIERNI POSŁUDZE AŻ PO ŚMIERĆ

**Ks. Aleksander Szymoński CR** – urodził się 27 marca 1853 r. na Śląsku. Swoją pierwszą profesję zakonną złożył 28 października 1866 r., a 18 lipca 1869 roku przyjął święcenia kapłańskie. Jako misjonarz został wysłany do Bułgarii dnia 9 września 1869 r. W czasie wojny rosyjsko tureckiej wiernie pełnił posługę wobec sierot i cierpiących. Wśród żołnierzy, którzy pozostali w Adrianopolu (obecnie Edirne) było wielu Polaków, którym spieszył z posługą sakramentalną. Było także prawie 6000 żołnierzy chorujących na tyfus i febrę. Mimo świadomości o nieuniknionym zarażeniu się ks. Aleksander nie opuszczał ich, lecz wiernie niósł swoją kapłańską i ludzką pomoc. 30 maja 1878 r., w wieku 39 lat, zmarł zaraziwszy się febrą. Jego ostatnie słowa brzmiały: „Jestem szczęśliwy umierając w służbie Pana”.

**Ks. Wawrzyniec Kuntz CR** – urodził się 29 grudnia 1882 r. w Formozie, w prowincji Ontario. Do Zgromadzenia wstąpił w 1908 roku, a 17 kwietnia 1910 r. złożył śluby zakonne. Święcenia przyjął w Rzymie dnia 19 grudnia 1914 r. W swoim życiu i posłudze cechował się niezwykłą, wręcz heroiczną cierpliwością i przyjmowaniem cierpienia z całkowitym poddaniem się woli Bożej. Zmarł 14 lipca 1952 r. w Kitchener.

**Ks. Józef Jacobi CR** – urodził się 13 marca 1897 r. w Bradford, w stanie Indiana. Do Zgromadzenia wstąpił 1 września 1916 r., a śluby zakonne złożył 1 marca 1918 r. Był gruntownie wykształcony i swoją posługę zakonną oraz kapłańską wypełniał głównie w środowisku naukowym i formacyjnym. Jest założycielem misji zmartwychwstańców dla ludności murzyńskiej w Alabamie. Po długich cierpieniach, Jacobi zmarł w opinii świętości, 6 czerwca 1965 r., w St. Louis, w stanie Missouri.

**Ks. Menno Hinsperger CR** – urodził się 31 stycznia 1888 r. w Deemerton, w prowincji Ontario w Kanadzie. W roku 1908 wstąpił do Zgromadzenia, a 17 kwietnia 1910 r. złożył profesję rad ewangelicznych. 19 grudnia 1914 r. otrzymał święcenia kapłańskie w Rzymie. W swojej posłudze kapłańskiej i życiu zakonnym cechował się wielkim poświęceniem i oddaniem dla tych, do których posyłały go kolejne dekryty zakonne. Zmarł w Londynie, w prowincji Ontario, 23 grudnia 1966 r., a

jego pogrzeb zgromadził liczne tłumy wiernych, pragnących okazać mu hołd i wdzięczność za piękny przykład życia, powołania i posługi.

**Br. (Ks.) Tomasz Kasztelan CR** – urodził się 20 grudnia 1882 r. w Miszewie Murowanym, w zaborze rosyjskim. Wstąpił do Zgromadzenia jako brat współpracownik 11 października 1899 r. Pierwszą profesję zakonną złożył 25 grudnia 1901 r., a wieczystą 25 grudnia 1907 r. Posługiwał jako brat w domu rzymskim oraz w Kolegium Polskim. Kiedy ks. Baccarini CR został biskupem poprosił br. Tomasza, aby był jego sekretarzem. Za zgodą Generała oraz Świętej Kongregacji Zakonników otrzymał pozwolenie na przejście do stanu duchownego. Po odbyciu studiów przyjął święcenia 31 sierpnia 1930 r. Zmarł w Rzymie, w opinii świętości dnia 10 marca 1968 r.

## ZAMORDOWANI

**Br. Maksymilian Depczyński CR** – urodził się 15 sierpnia 1880 r. w Łożębnicy, w zaborze pruskim. Do Zgromadzenia wstąpił 8 grudnia 1904 r. w Krakowie. Był organistą w domach lwowskim i krakowskim. W roku 1914 został przymusowo wcielony do armii niemieckiej. Tam wysłano go na front zachodni I wojny światowej. Nie chciał zdradzić tożsamości dwóch żołnierzy polskich, którzy zdezerterowali. Postawiono go w związku z tym przed sądem wojskowym i 27 października 1915 r. rozstrzelano pod Verdun we Francji.

**Ks. Kazimierz Pieniążek CR** – urodził się w Chęcinach 4 marca 1907 r. Swoją pierwszą profesję zakonną złożył 8 marca 1927 r., a w 1933 r. – 10 czerwca, przyjął święcenia kapłańskie. Został aresztowany w Warszawie i osadzony na Mokotowie. Naziści osadzili go i skazali na śmierć. Został rozstrzelany 2 kwietnia 1940 r. w Palmirach.

**Kl. Ignacy Sztukowski CR** – urodzony 7 sierpnia 1914 r. w Chotowie. Swoje pierwsze śluby zakonne złożył 19 lipca 1932 r. Był studentem trzeciego roku teologii Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie kiedy aresztowano go w Kaliszu, w roku 1940. Został zesłany do Dachau, gdzie zmarł z wycieńczenia dnia 27 grudnia 1940 r.

**Br. Józef Korman CR** – urodził się 3 stycznia 1901 r. w Kaczanówce koło Lwowa. W kwietniu 1921 roku wstąpił do Zgromadzenia i swoje pierwsze śluby złożył 8 maja 1923 r. Podczas II wojny światowej przebywał na placówce w Skole, gdzie sowieci prześladowali Polaków. Został zamordowany przez Ukraińców 30 czerwca 1941 r. Jego ciało odnaleziono w Stryju nieopodal Skole, wrzucone do kanału.

**Ks. Jan Gracz CR** – urodzony 20 października 1905 r. w Radawnicy. Pierwsze śluby złożył 28 października 1928 r., a święcenia kapłańskie otrzymał 10 czerwca 1933 r. Aresztowany został przez Gestapo w Poznaniu 6 października 1941 r. Tego samego roku – 30 października został osadzony w obozie koncentracyjnym w Dachau, gdzie 13 sierpnia 1942 roku zmarł śmiercią głodową.

## PRZEŚLADOWANI, TORTUROWANI I WIĘZIENI

**Br. Luigi Scafazucca CR** – urodził się 30 maja 1874 r. w Ciciliano na Sycylii. Do Zgromadzenia wstąpił w 1895 r. i złożył pierwszą profesję rad ewangelicznych w dniu 8 grudnia 1896 r. Śluby wieczyste otrzymał 15 listopada 1903 r. Pracował w Kolegium Polskim w Rzymie, gdzie był bardzo ceniony i szanowany za swoją postawę życia zakonnego. W roku 1915 został przymusowo wcielony do armii włoskiej i wysłany na Monte Cassino oraz pod Cornetto. Zmarł 3 sierpnia 1917 r. w szpitalu wojskowym w Rzymie.

**Ks. Bolesław Wośko CR** – urodził się w Lutomku dnia 5 sierpnia 1890 r. Swoje pierwsze śluby zakonne złożył 2 grudnia 1908 r., a 25 lipca 1913 r. przyjął święcenia kapłańskie. Aresztowany przez Gestapo 31 stycznia 1941 r. w Poznaniu został osadzony w więzieniu na Wronkach, a od 25

sierpnia 1941 r. przebywał w areszcie w Poznaniu. 7 kwietnia 1943 r. został przewieziony do Dachau gdzie odzyskał wolność 29 kwietnia 1945 r. Zmarł w Rzymie 17 lipca 1947 r.

**Ks. Wiktor Skórka CR** – urodził się w Krakowie 18 grudnia 1881 r. Swoje pierwsze śluby zakonne złożył 2 grudnia 1908 roku, a 25 lipca 1913 r. został wyświęcony. Wraz ze współbraćmi został aresztowany 6 stycznia 1940 roku w Poznaniu i osadzony w Łądzie, skąd wyszedł na wolność 6 czerwca 1940 r. Został skierowany do pracy w Generalnym Gubernatorstwie. Zmarł 20 lutego 1950 r. w Poznaniu.

**Br. Michał Buchert CR** – urodził się 23 września 1883 r. w Głuchowie, w zaborze pruskim. Do Zgromadzenia wstąpił 1 maja 1907 r. W roku 1914 został przymusowo wcielony do armii niemieckiej. Wysłano go do Belgii, a następnie przeniesiono na front wschodni, gdzie trafił do niewoli i został zesłany na Syberię. Po I wojnie światowej wrócił i złożył śluby wieczyste. Zmarł 1 stycznia 1958 r. w Wiedniu.

**Ks. Władysław Pietrzyk CR** – urodzony 2 października 1898 r. w miejscowości Potok Wielki. Pierwszą profesję zakonną złożył 15 sierpnia 1926 r., a święcenia otrzymał 15 czerwca 1930 r. Aresztowany 7 stycznia 1940 r. i osadzony na pół roku w więzieniu, został zwolniony 6 czerwca 1940 r. i przesłany z Łądu do pracy w Generalnym Gubernatorstwie. Zmarł 26 listopada 1970 r. w Warszawie.

**Ks. Czesław Falkiewicz CR** – urodzony 26 czerwca 1904 r. w Kociembie koło Ostrowa. 15 sierpnia 1924 r. złożył pierwsze śluby, a święcenia przyjął 27 lipca 1930 r. Aresztowany przez Gestapo 15 sierpnia 1940 r. w Poznaniu został osadzony w obozie koncentracyjnym w Buchenwald, a od 8 grudnia 1940 r. w Dachau. Wolność odzyskał 29 kwietnia 1945 r. Zmarł w Wiedniu 30 września 1974 roku.

**Ks. Piotr Kobus CR** – urodzony 18 października 1909 r. w Garwolinie. Do Zgromadzenia wstąpił 12 września 1929 r., a śluby złożył 4 marca 1931 r. Święcenia otrzymał w Rzymie dnia 11 lipca 1937 r. Posługiwał w Bułgarii, gdzie został aresztowany i więziony. Po zwolnieniu z aresztu wracał do kraju jak tułacz poprzez Rumunię. Po wojnie w 1945 roku wrócił do Gdańska. W sierpniu 1948 r. został aresztowany przez władze komunistyczne i osadzony w kolejnych więzieniach, aż do roku 1955 kiedy otrzymał wolność. Nigdy nie chciał mówić na temat tego, co przeżył w czasie więzienia, ale widać było po nim olbrzymi ból i cierpienie. Codziennie wieczorem, kiedy nikogo nie widział już w kaplicy, odprawiał drogę krzyżową i długie chwile spędzał na adoracji. Zmarł 27 marca 1975 roku w Krakowie.

**Ks. Józef Schaeffer CR** – urodził się 13 września 1884 r. w Sawernie w Alzacji. Do Zgromadzenia wstąpił 9 maja 1900 r. w Rzymie. 25 listopada 1901 r. złożył śluby zakonne i rozpoczął studia. Był bardzo zdolnym człowiekiem wykształconym w zakresie teologii i filozofii (posiadał z tych dyscyplin doktoraty) oraz był znawcą prawa kanonicznego (posiadał z niego stopień bakałarza). Święcenia otrzymał w Rzymie dnia 28 października 1907 r. W latach 1914-1918 został wcielony do armii niemieckiej jako kapelan i wysłany na front wschodni na Litwę. W czasie II wojny światowej wstawiał się u okupanta i negocjował neutralność miasta Chieti. Sam przebywał w Pescarze całkowicie zniszczonej podczas bombardowań i opiekował się rannymi, cierpiącymi oraz chorymi. Był nadzwyczajną postacią, skromnym zakonnikiem o wielkim intelekcie, władającym kilkoma językami, konsultantem w kongregacjach watykańskich i kierownikiem duchowym wielu zakonników. Zmarł 4 września 1975 r. Pochowano go w Rzymie w grobowcu Zgromadzenia.

**Ks. Józef Rozalczak CR** – urodzony 10 grudnia 1905 r. w Opalenicy. 28 października 1928 r. złożył pierwsze śluby zakonne, a święcenia otrzymał 10 czerwca 1933 r. Aresztowano go w Poznaniu 6 stycznia 1940 r. i osadzono w Łądzie, skąd wyszedł na wolność 6 czerwca 1940 r. Zmarł w Krakowie dnia 9 stycznia 1976 r.

**Ks. Stefan Meskov CR** – urodzony 6 września 1902 roku w Malko Tirново w Bułgarii. Do Zgromadzenia wstąpił 6 marca 1926 roku w Krakowie. Swoją pierwszą profesję zakonną złożył 17 maja 1927 r. Następnie studiował na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Święcenia przyjął w rycie wschodnim dnia 20 marca 1932 r. Po powrocie do Bułgarii zajmował się szkolnictwem i nauką. 19 października 1952 r. został w Malko Tirново aresztowany przez komunistów i skazany na 15 lat więzienia za rzekome szpiegostwo na rzecz Watykanu. W więzieniu został poddany okrutnym torturom i próbom deprawacji. Na wolność zwolniono go jesienią 1964 r. Zmarł w rodzinnym Malko Tirново dnia 29 stycznia 1976 r.

**Ks. Władysław Hormański CR** – urodził się 7 grudnia 1909 r. w Brzezanach. 3 maja 1932 r. złożył swoją pierwszą profesję zakonną, a święcenia otrzymał 11 lipca 1937 r. Aresztowany został w Poznaniu 7 stycznia 1940 r. i uwięziony w Łądzie. Wolność otrzymał pół roku później – 6 czerwca 1940 r. Zmarł w Krakowie dnia 10 stycznia 1977 r.

**Ks. Antoni Petrov CR** – urodzony 9 lutego 1918 r. w miejscowości Miromir (Bułgaria). 15 września 1937 r. wstąpił w Krakowie do Zgromadzenia Zmartwychwstańców, w którym złożył swoje pierwsze śluby dnia 15 lutego 1939 r. Studia filozoficzne i teologiczne odbył w Rzymie na Uniwersytecie Gregoriańskim. Wyświęcono go w obrządku bizantyjskim 24 grudnia 1944 r. Po powrocie do Bułgarii został aresztowany przez władze komunistyczne, 19 października 1952 roku w Malko Tirново, jako wróg Ojczyzny i szpieg Watykanu. Po wielu latach spędzonych w więzieniu odzyskał wolność. Odznaczony został godnością Archimandryty. Zmarł w Płowdiv dnia 4 października 1977 r., a jego pogrzeb zgromadził tłumy katolików, grekokatolików oraz przedstawicieli prawosławia.

**Ks. Aleksander Bartnik CR** – urodzony 26 lutego 1908 r. w Brzozowie. Śluby zakonne po raz pierwszy złożył 20 października 1931 r. Wyświęcony 31 marca 1940 r. Dwa lata później – 7 marca 1942 r. został aresztowany w Warszawie przez Gestapo i osadzony w więzieniu na Pawiaku. W czerwcu, tego samego roku, przewieziony do obozu koncentracyjnego w Stutthof. Uwolniony 25 stycznia 1945 roku. Zmarł w Złocieńcu 13 czerwca 1980 r.

**Ks. Aleksander Kusik CR** – urodził się 4 lutego 1911 r. w Poznaniu. Pierwszą profesję zakonną złożył 4 marca 1931 r., a 11 sierpnia 1937 r. został wyświęcony. Aresztowano go 6 stycznia 1940 r. w Poznaniu i internowano do Łądu. Pół roku później – 6 czerwca 1940 r. został uwolniony i wysłany do pracy w Generalnym Gubernatorstwie. Zmarł w rodzinnym Poznaniu 22 lipca 1981 r.

**Ks. Julian Kalbarczyk CR** – urodzony 13 lutego 1901 r. w Warszawie. 24 marca 1923 r. złożył pierwsze śluby, a wyświęcony został 7 lipca 1929 r. Aresztowano go w Krakowie w 1944 i poddano męczarniom. Po tygodniu jednak zwolniono go. Zmarł w Warszawie 16 kwietnia 1983 r.

**Ks. Rafał Peev CR** – urodził się 17 maja 1918 r. w wiosce Sekirovo w Bułgarii. Do Zgromadzenia wstąpił 1 grudnia 1935 r. Swoją pierwszą profesję złożył 15 sierpnia 1937 r., a po uzyskaniu dyspensy (z racji wojny) został wyświęcony w Rzymie dnia 20 września 1941 r. Po powrocie do Bułgarii został aresztowany w Burgas, w październiku 1952 r. pod zarzutem szpiegostwa na rzecz Watykanu. Przewieziono go do Sofii i skazano na 12 lat więzienia, które opuścił dopiero 28 maja 1962 r. Oddał się gorliwej posłudze, za co mianowano go w październiku 1977 r., Archimandrytą. Zmarł 17 kwietnia 1983 roku w Burgas – Bułgaria.

**Ks. Franciszek Anders CR** – urodzony 5 października 1913 r. w Poznaniu. 15 lutego 1934 r. złożył pierwsze śluby zakonne, a święcenia przyjął 2 sierpnia 1939 r. W rok po święceniach, 15 sierpnia 1940 r., został aresztowany przez gestapo i osadzony w więzieniu w Poznaniu, następnie przeniesiony do obozów koncentracyjnych w Buchenwald i dalej w Dachau. Uwolniony został 29 kwietnia 1945 r. Zmarł w Poznaniu 25 marca 1985 r.

**Br. (Ks.) Konstanty Patronov CR** – urodzony 1 lutego 1905 r. w miejscowości Sarmasik koło Malko Tirново w Bułgarii. 6 marca 1926 r. wstąpił w Krakowie do Zgromadzenia Zmartwych-

wstańców. Swoje pierwsze śluby złożył 1 listopada 1927 r. Jako brat cechował się wielkim oddaniem misji Zgromadzenia, szczerą pobożnością oraz wielką inteligencją oraz gruntownym wykształceniem teologicznym i liturgicznym. Cieszył się olbrzymim szacunkiem wśród Współbraci jak i wśród ludzi świeckich. Dnia 19 października 1952 r. został przez komunistów aresztowany w Malko Tirново i skazany na 12 lat więzienia za wrogość wobec Ojczyzny oraz rzekome szpiegostwo na rzecz Watykanu. Z więzienia wyszedł w sierpniu 1958 r. i znów oddał się swoim zajęciom braterskim. W wieku 70 lat, z woli biskupa, przyjął dnia 6 kwietnia 1975 r. święcenia kapłańskie. Zmarł 30 kwietnia 1991 r. w Malko Tirново.

**Ks. Mikołaj Radev CR** – urodzony 21 stycznia 1913 r. w Płowdiv w Bułgarii. Do Zgromadzenia wstąpił 12 sierpnia 1937 r., a pierwsze śluby zakonne złożył 16 listopada 1938 r. Święcenia w rycie bizantyjskim przyjął 24 grudnia 1944 r. Po powrocie do Bułgarii został w roku 1952 aresztowany i osadzony w więzieniu. Zwolniono go jednak niebawem i przeniesiono do obozu koncentracyjnego w Belleni. Zwolniony w roku 1953 oddał się posłudze duszpasterskiej i wstawiennictwu za innymi aresztowanymi Współbraćmi. Został sekretarzem biskupim i zajął się tłumaczeniem na bułgarski wielu dzieł teologicznych, biblijnych oraz liturgicznych. Zmarł 14 marca 1992 r. w swoim rodzinnym domu w Płowdiv w Bułgarii.

Oprócz Współbraci wyżej wymienionych jest jeszcze wielu innych, którzy poprzez swoje życie zakonne i kapłańskie wiernie służyli Bogu i ludziom. Może nie piszą o nich kroniki zakonne, ale do tej grupy wymienionej dołączmy także tych naszych Braci anonimowych w swojej dobroci, miłości i wierności swemu powołaniu, aż do śmierci.

W ich intencji należy złożyć Ofiarę Eucharystyczną lub przynajmniej wspomnieć ich we wstępie do Mszy świętej oraz zanieść wezwania podczas modlitwy wiernych, jako dziękczynienie za ich świadectwo. Ufamy, że cieszą się oni chwałą zbawionych w Królestwie Boga i orędują za nami, a ich krew jest ożywczą rosą dla naszego Zgromadzenia oraz szerzenia chwały Chrystusa Zmartwychwstałego.

Jeżeli raczej duszpasterskie za tym przemawiają to można, przy ofiarowaniu Mszy dziękczynnej za dar życia i męczeństwa Współbraci, zastosować formularz „Mszy dziękczynnej” zamieszczony w MR, s. 170”-171” lub w Ceremoniale na s. 45” (bez komentarzy kapitulnych). Bierze się wówczas czytania z LM<sup>2</sup> VIII, s. 413-429. Kolor szat liturgicznych jest biały, a jeżeli Msza jest sprawowana w wewnętrznej kaplicy domowej to można użyć koloru czerwonego. Jeżeli Msza jest ofiarowana za spokój ich duszy to należy zastosować formularz „Mszy za zmarłych” umieszczony w Ceremoniale, s 204’. Czytania należy wówczas wziąć z LM<sup>2</sup> IX, s. 11-80. Można także zastosować formularz z dnia bieżącego i czytania z dnia. Kolor szat liturgicznych jest biały. Jeżeli Eucharystyczna Ofiara jest rzeczywiście składana za wspomnianych Współbraci to można po Komunii odśpiewać uroczyste hymn „Ciebie, Boga, wysławiamy”. Można także w dniu dzisiejszym ofiarować officium Liturgii Godzin za zmarłych.

Wszystkie powyższe sugestie stosuje się, jeżeli 30 kwietnia przypada w dzień powszedni Okresu Wielkanocnego. Jeżeli jest to Niedziela Okresu Wielkanocnego, to stosuje się formularz z danej Niedzieli. Jeżeli jednak ofiara Mszy jest za Współbraci, to należy ich wspomnieć we wstępie do Mszy, w modlitwie wiernych oraz zaśpiewać hymn „Ciebie, Boga, wysławiamy”.